

Van donker naar licht

©2022 Uitgeverij Adveniat, Baarn

In samenwerking met Uitgeverij Halewijn, Antwerpen

www.halewijn.info

Grafische vormgeving: Jeanine van Poppel

Hoofdredactie: Leo Fijen

Eindredactie: Marian de Heer

Met dank aan Mr. Paul de Gruyter Stichting

Uitgeverij Adveniat

Postbus 44

3740 AA Baarn, Nederland

T. +31 (0)88 23 83 600

E. info@adveniat.nl

www.adveniat.nl

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 9789493279292

NUR 709

Tussen licht en donker

*Nu het kouder wordt
en het licht verzwakt,
bidden wij
dat wij warmte geven en warmte ontvangen
en dat ons nooit mag ontbreken
het licht van vriendschap en liefde
waarin we elkaar herkennen.*

*Nu de avonden langer worden,
bidden wij
dat wij de tijd gebruiken
om tot onszelf te komen,
anderen te ontmoeten
en te naderen tot God.*

*Nu het jaar naar de winter keert,
bidden wij om dankbaarheid
voor alle vruchten van onze herfst
en dat wij afscheid leren nemen.*

*God,
tussen licht en donker
verloopt ons leven.
Neem ons op in uw stilte
en verblijd ons
met uw vriendelijk licht.
Jezus, onze Heer.*

FRANS CROMPHOUT SJ

(Uit: Piet Thomas, *Groot gebedenboek*,
Lannoo; Callenbach, 1995)

Gij verschijnt niet op de wolken

*Gij verschijnt niet op de wolken
als een God van buitenaf
waar Gij U laat zien aan mensen
legt Gij alle grootheid af.*

*Gij verschijnt niet aan de groten
van de tempel of de staat
maar aan herders die te velde
zwerven zonder stand of staat.*

*Gij verschijnt waar kwade machten
krachteloze krampen zijn
en de liefde wordt geboren
die ons heel maakt vrij van pijn*

*Gij verschijnt ons allerwegen
in de ogen van de Man
die al wordt Hij doodgezwegen
ons van God getuigen kwam.*

*Gij verschijnt ons als een gave
in de woorden uit zijn mond
die doen opstaan om te leven,
ons doen staan op vaste grond.*

HENK JONGERIUS

Liedschrijver en cantor van het Dominicaner klooster in Huissen

Gewoon een herder

*Hij had geen naam of aanzien
als zijn buurman.
Een optrekje van niets.*

*Hij was gewoon een herder.
De stilte en de sterren
zijn heelal.
Met in zijn jas
de geuren van het land.
En zorgzaam in zijn blik
de hoede van de dieren.*

*Het hoge woord
van wie zich beter achten
kende hij niet.
Geleerd had hij te knielen
bij het kleine
en het kwetsbare.*

*En in het weerloos kind
herkende hij die God,
met honger
naar een mensenziel,
die hem
als in een dagelijks gebaar
het onderkomen
van zijn goedheid
en zijn tafel biedt.*

KRIS GELAUDE

Vlaamse auteur van poëtische en spirituele teksten

Leo Fijen | Voorwoord

IN DE ABDIJWINKEL VAN DE benedictijnen van Egmond lijkt het alle dagen Kerstmis. Vorig jaar hebben de vrijwilligers van de tuinploeg de ruimte voor kantoor en magazijn gehalveerd en omgetoverd tot een permanente plek voor kerststallen en hoofdrolspelers uit het kerstverhaal. Franciscus van Assisi had 800 jaar geleden in de verste verte niet kunnen vermoeden dat zijn droom van een levende kerststal zo de wereld zou veroveren. Niet alleen die van de winkel van de Adelbertabdij in Egmond-Binnen, maar ook op zoveel andere plekken in Nederland en ver daarbuiten. Van het Sint Pietersplein in Rome tot de Sint Jan in Den Bosch, van de levende kerststal in Venray tot verlichte stallen in tuinen van Baarn, van de kleinste en mooiste uitvoeringen door heel Liempde heen tot een lichtjestocht door Amersfoort, van een levende kerststal rond Maria in Renkum tot een herderstocht op Driekoningen in Breda.

En dit begon allemaal met dat visioen van Franciscus van Assisi om het grote wonder van God die mens wordt tastbaar te maken voor het Italiaanse dorp waar hij december 1223 verbleef, Greccio. Zo concreet mogelijk, met een os en een ezel, met stro en een kribbe, met fakkels in de nacht om Christus geboren te laten worden in het hart van dorpingen. Want die vroegen zich steeds vaker af waarom God zo afwezig was in hun leven.

Het antwoord van Franciscus is een kerststal die 800 jaar later alleen maar meer urgent is geworden. Want nog nooit leefden zoveel mensen met het gevoel alsof God niet bestaat. Nog niet eerder vraagt het donker van alledag zo om het licht van Christus in de kribbe. Zelden is het verlangen naar een nieuw visioen in tijden van crisis zo groot geweest. Ik ben zelf drie keer in Greccio geweest, voor mijn werk, maar later ook om in alle rust te ervaren wat daar gebeurd is. Het is namelijk niet de meest voor de hand liggende plek om een levende kerststal te bouwen. In de bergen, ver weg van de bewoonde wereld, je komt er alleen maar met klauteren en klimmen. En misschien is dat wel een mooie metafoor voor onze tijd. Ook wij moeten klauteren en klimmen om dichterbij Christus te komen, ook wij moeten echt moeite doen om met het donker van deze tijden te blijven geloven in het licht. Dit gebedenboek is bedoeld om iedere christen en elke zoeker een hart onder de riem te steken. Het licht van het kind in de kribbe is er voor iedereen, wie je ook bent in het leven, hoe het je ook vergaat in deze crisis.

Daarom heb ik vrouwen en mannen, katholieken en protestanten, monniken en vrouwelijke religieuzen, theologen en bisschoppen gevraagd wie hun favoriete figuur in de kerststal is en waarom zij daar zelf vanuit hun plek in het leven voor kiezen. En telkens met een gebed erbij. Want bidden helpt om vanuit het perspectief van de verschillende figuren in de kerststal naar de kribbe te kijken, letterlijk van het donker naar het licht. Met dank aan de schetsen van Leo Disch, beeldhouwer in de abdij van Vaals, met dank aan de speciale video's met auteurs die daarin uitleggen en voorbidden hoe de figuren uit de kerststal hen helpen om van het donker naar het licht te gaan (zie daarvoor www.adveniat.nl). Ik wens en bid iedere lezer toe een goede Advent, een Zalig Kerstmis en een gezegende weg van het donker naar het licht, ook in het nieuwe jaar.

LEO FIJEN

Deze kerststal is een schets van broeder Leo Disch, beeldhouwer in de abdij te Vaals zoals hij alle figuren in en rond het kerstverhaal tot leven brengt met zijn geheel eigen stijl. Zijn tekeningen nemen ons in dit boek mee van donker naar het licht. Zoals de gebeden van Henk Jongerius, dominicaan in het klooster van Huissen, dat ook doen. Ze komen uit zijn boek Zoeken naar woorden en geven licht op de weg naar Kerstmis. De korte teksten bij de zondagen in de Advent en de feestdagen rond Kerstmis zijn van Jan Hendriks, bisschop van Haarlem-Amsterdam, en komen uit zijn boeken met overwegingen (Doe maar wat Hij u zeggen zal en Waar je hart vol van is). Tenslotte, als we bidden, zijn we in God verbonden met iedereen. Dat gebed gaat makkelijker als we een voorbidder hebben. Daarom komen er rond alle zondagen in de Advent en de Kersttijd speciale video's. Daar bidden de auteurs van deze bundel hardop hun eigen gebed. Zie daarvoor www.adveniat.nl.

Inhoud

<i>Tussen licht en donker – Frans Cromphout</i>	3
<i>Gij verschijnt niet op de wolken – Henk Jongerius</i>	4
<i>Gewoon een herder – Kris Gelaude</i>	5
LEO FIJEN Voorwoord	6
SAMUEL GOYVAERTS Inleiding	14
NOVEMBER Sterfelijkheid en Eeuwigheid	19
THOMAS QUARTIER TIJD VOOR DIEPGANG	20
1 NOVEMBER Allerheiligen	24
2 NOVEMBER Allerzielen	25
<i>Allen die ons heilig zijn – Leo Fijen</i>	26
<i>Op mijn laatste reis – Esther Mary Walker</i>	28
<i>In de hemel – Marjet de Jong</i>	29
<i>We kunnen niet meer verder voor je zorgen – Andries Govaart</i>	30
<i>Met de engelen mee op reis – Gert Landman</i>	31
7 NOVEMBER Sint Willibrord	32
<i>Bronnen van het evangelie – Gerard Mathijsen</i>	34
<i>Gebed om verbondenheid – Gerard Mathijsen osb</i>	36
<i>Zo laat God zich zien – Paul Verbeek</i>	38
<i>Martinus, de mantelzorger – Paul Verbeek</i>	40

LAATSTE ZONDAG KERKELIJK JAAR Eeuwigheidszondag	42
<i>Eeuwigheid dichtbij – Gert Landman</i>	44
<i>Zondag van de voleinding – René de Reuver</i>	46
<i>De hemel dichtbij – Niek Schuman</i>	48
<i>Tegenover uw eeuwigheid – Sybille Stohrer</i>	49
<i>Ons leven en onze toekomst – Thijs Ketelaars</i>	50
ADVENT In het teken van verwachting	51
DE ADVENTSKRANS ANSELM GRÜN	52
EERSTE ADVENTSZONDAG De engel	56
<i>Mensen van verlangen – Katharina Michiels</i>	58
<i>Zend ons een engel in de nacht – Michel van der Plas</i>	60
<i>Dat engelen ons begeleiden – Manon Vanderkaa</i>	61
<i>Een engel bij elk kind – Angela Holleboom</i>	65
<i>Sint Nicolaas in de kerststal? – Christel Grimbergen</i>	67
TWEDE ADVENTSZONDAG Maria	70
<i>De paden rechtmaken – Katharina Michiels</i>	72
<i>Een wonderlijk doorkijkje – Anje de Heer</i>	75
<i>Het leven hoeden – Thijs Ketelaars</i>	77
<i>Moeder van de verlosser – Marie-Anne Voermans</i>	79
<i>Gehoopt, gedragen, verwacht, ontvangen – Fredi Hagedoorn</i>	83
<i>Maria van Renkum – John Bartels</i>	84
<i>Maria, de moeder – Jack Glas</i>	86
<i>Als ik denk dat ik doodga – Herman Finkers</i>	87

DERDE ADVENTSZONDAG De os en de ezel	88
<i>Onze plaats kennen – Katharina Michiels</i>	90
<i>Ken jij het huis van je meester? – René de Reuver</i>	95
<i>Een os kent zijn eigenaar – Anima Christi</i>	96
<i>De deemoedige ezel – Antoine Bodar</i>	101
<i>Zuster ezel – Isabella Wijnberg</i>	103
<i>Broeder ezel – Harrie Smeets</i>	107
VIERDE ADVENTSZONDAG Jozef	108
<i>In stilte handelen – Katharina Michiels</i>	110
<i>Een nieuwe schepping – Thijs Ketelaars</i>	113
<i>Jozef: zwijger, dromer, doener – Wil Derkse</i>	114
<i>De stille aanwezige – Nellie Hamersma-Sluis</i>	118
<i>Wat God ons toevertrouwd – Samuel Goyvaerts</i>	121
<i>Wij hopen op u – Thijs Ketelaars</i>	122
KERSTTIJD Vervulling van het licht	123
ANGELA HOLLEBOOM HET GEHEIM VAN GODS MENSWORDING	124
24 DECEMBER De herders in de kerstnacht	126
<i>Levend onder de open hemel – Nico van der Peet</i>	129
<i>De herder in het open veld – Ria Doornbusch</i>	131
<i>De herder met zijn fluit – Rob Hoogenboom</i>	133
<i>De feestschalmei – Jan Hendriks</i>	135

25 DECEMBER Het Kindje Jezus in de kribbe	136
<i>Stal of hotel? – Katharina Michiel</i>	138
<i>Een kerststal onder de boom – Nynke Dijkstra-Algra</i>	141
<i>De dragende voederbak – Fer van der Reijken</i>	145
<i>Graag kniel ik bij de kribbe neer – Paul Verbeek</i>	148
<i>Het kerstfeest in onze dagen – Hans van den Hende</i>	150
1 JANUARI Nieuwjaarsdag	152
<i>De zwaluwen van de vrede – Alfred C. Bronswijk</i>	154
<i>Begin en einde van ons bestaan – Thijs Ketelaars</i>	155
<i>Ster – Marinus van den Berg</i>	157
<i>De vrouwen bij de put – Arjen Bultsma</i>	159
<i>De toeschouwer – Marc Oortman</i>	163
6 JANUARI De wijzen uit het Oosten	164
<i>Bethlehem, huis van brood – Gerard de Korte</i>	167
<i>Koning Melchior – Erik Borgman</i>	169
<i>Herodes, spiegel van onze donkere kant – Thomas Quartier</i>	173
<i>Mogen we dit huis zegenen? – Edith Vos</i>	176
Huiszegen	177
Bouw je eigen Kerststal	179